

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ СУЧАСНОГО ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

Свинаренко Наталія,
кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри української філології та історії
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця
м. Харків, Україна
Nataliia.Svynarenko@hneu.net
<https://orcid.org/0000-0002-8972-0025>

На сьогодні усі ВНЗ України намагаються покращити стан міжнародної співпраці. Республіка Польща пропонує до уваги наших вітчизняних науковців взяти участь у щорічних проєктах, які сприятимуть розвитку діалогу наших національних культур - польської та української. Метою даної роботи є короткий аналіз найпопулярніших стипендіальних програм, участь у яких буде корисною для українсько-польської наукової співпраці аспірантів, докторантів, викладачів. З року в рік збільшується кількість молодих українських громадян, котрі отримують вищу освіту у Польщі та інших європейських містах - це свідчення того, що громадяни України, як етнічні поляки, так і звичайні українці прагнуть ефективно інтегруватися у європейський гуманітарний простір [1, С.312].

Велике значення для сучасної наукової спільноти України має діяльність Центру імені Юліуша Мєрошевського [2]. Зокрема, науковцям він пропонує через відкриті конкурси брати активну участь у пропонованих Центром грантових програмах («Досліджуй у Польщі», «Досліджуй в Україні», «Місяць у Польщі» та ін.) для фінансування проєктів, головною метою якого є встановлення конструктивного діалогу між польським народом та народами Середньої Європи. Конкурси ці є цікавими для молодих та досвічених дослідників філології, історії, культурології, економіки тощо, які володіють англійською та польською мовами. Також Центр ім. Ю.Мєрошевського веде роботу польсько-української школи перекладу «Слова в слова», котра орієнтована на перекладачів з малим досвідом

практичної діяльності. Центр має свій інтернет-магазин і власне видавництво, де публікуються художні та наукові оригінальні праці як сучасних дослідників, так і класичні видання.

Програма «Для України» була започаткована у березні 2022 року Фундацією польської науки для підтримки українських науковців, які співпрацюють із польськими колегами над науковими проєктами у галузі суспільно-гуманітарних наук. Метою програми є розвиток досліджень, що мають важливе суспільне значення для України, Польщі та регіону загалом. Завершився четвертий конкурс програми «Для України», метою якої є підтримка науковців з України та Польщі у налагодженні співпраці та спільній реалізації важливих для обох країн проєктів у галузі гуманітарних та соціальних наук. За його результатами лауреатами стали два польсько-українські тандеми науковців: П. Добросельський з Інституту польської культури Варшавського університету та Є. Захарченко з кафедри історії України ХНУ ім. В.Н. Каразіна реалізовуватимуть проєкт «Я пережив нацистів, переживу і рашистів. Друга світова війна та Голокост в українському дискурсі про російсько-українську війну» [2].

Також для дослідників, представників гуманітарних та суспільних наук, певний інтерес представляє стипендія імені І. Виговського - польська премія, яку присуджують від 2014 року через Центр Східноєвропейських студій Варшавського університету під почесним покровительством президента Польщі з метою вшанування представників українських гуманітарних наук, які відзначилися в розвитку науки, культури, громадського життя та розвитку громадянського суспільства в Україні [3]. Обрані члени нагороди імені Івана Виговського отримують можливість однорічного академічного перебування у 6 польських університетах, де вони мають читати лекції на теми, тісно пов'язані з історією чи сучасністю України та регіону, польсько-українськими відносинами, а також значну кількість часу передбачено на науково-пошукову діяльність українського учасника.. Звичайно ж, щорічно обсяг фінансування названих програм змінюється, отже, змінюється і кількість часу, яку дослідник використовує на роботу у польських бібліотеках, архівах, музеях, і відповідно - змінюється і обсяг грошової винагороди конкурсанту.

Варто також згадати і про «Thesaurus Poloniae», яка адресована закордонним дослідникам культури, історії та спадщини Польщі та Центральної Європи. «Thesaurus Poloniae» – це тримісячна стипендіальна програма міністра культури й національної спадщини Польщі, яка від 2009 р. реалізується через Міжнародний культурний центр у Кракові [4]. До участі в програмі запрошують іноземців, які займаються менеджментом та охороною культурної спадщини, а також є спеціалістами з теоретичних досліджень у галузі історії, соціології, етнографії, антропології та ін.

Таким чином, для сучасних науковців, які досліджують філологію, історію, культурологію, правознавство, економіку українсько-польських суспільних відносин варто цікавитися та брати участь у польських грантових програмах, таких як стипендія імені Івана Виговського, «Thesaurus Poloniae», програми Центру ім. Ю. Мєрошевського, «Для України» та ін. Це гарна можливість самореалізації, необхідний для нашої роботи позитивний іноземний досвід. Як наслідок, ця співпраця сприятиме зміцненню українсько-польських міжнародних наукових відносин, появі новітніх наукових досліджень, розвитку зацікавлення польською історією, культурою, економікою та ін. сферами суспільного життя.

Джерела та література:

1. Свинаренко Н.О. Польсько-українська співпраця на основі освітніх, культурних, економічних здобутків: проблеми і перспективи // *Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects* : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. Р. 302-315. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-232-6-23>
2. Центр імені Юліуша Мєрошевського. URL: https://mierszowski-pl.translate.google/en?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
3. Нагорода ім. Івана Виговського. URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/-----iw>
4. «Thesaurus Poloniae». URL: <https://monitorwolynski.com/uk/news/5547-thesaurus-poloniae-30-edycja>